

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته علوم و حدیث

گرایش تفسیر اثری

عنوان پایان نامه

تفسیر روایی سوره عنکبوت (آیات ۱ تا ۳۵)

استاد راهنما

دکتر کاظم قاضی زاده

استاد مشاور

دکتر علی راد

دانشجو

زینب اصغری

ماه و سال دفاع

شهریور ۱۳۹۱

«تمام حقوق این اثر متعلق به دانشکده علوم حدیث است»؛

تقدیم به :

این اثر ناچیز را به پیشگاه مقدس باری تعالی تقدیم می کنم و از او می خواهم که به لطف و کرمش
آن را بپذیرد.

تشکر و سپاس گذاری:

از زحمات و تلاشهای تمام استاتیدی که تا کنون از آنان بهره برده ام ، مخصوصا اساتید زحمت کش دانشکده علوم حدیث و بلاخص استاد گرامی حجه الاسلام و المسلمین قاضی زاده و استاد بزرگوار جناب آقای علی راد ، کمال تشکر و تقدیر دانی را دارم.

چکیده

سوره مبارکه عنكبوت بیست و نهمین سوره از سوره های قرآن است که و نام این سوره ، از چهل و یکمین آیه گرفته شده است و از مجموع قراین و سیاق آیات ، مکی بودن سوره بیشتر مورد تأیید است. محتوای این سوره بحث از آزمایش و امتحان انسانهاست و اینکه تفاوت ادعا و ایمان واقعی بوسیله آزمایش افراد مشخص می گردد . و هیچ انسانی از این اصل مستثنی نیست . مهم ترین روش های تربیتی این سوره به ترتیب، روش ابتلا و آزمایش ، روش قصه و داستان ، روش عبرت آموزی استفاده از تمثیل و روش جدل است. مهم ترین نکات مطرح شده در این سوره آموزش اصول عقاید اسلامی خصوصاً توحید ، معاد و همچنین تاکید بر اطاعت از پدر و مادر ، نماز ، هجرت و جهاد است.

مجموعه روایات تفسیری این سوره در حدود ۶۰ روایت بود ولی روایاتی که بطور موثر از آنها استفاده شد در حدود ۳۵ روایت بود و در گونه شناسی روایات این نتیجه به دست آمد که بیشتر این روایات تفسیری می باشند و سپس شناخت سوره و بعد از آن جری و تطبیق و همینطور در ارزیابی سندی چنین بدست می آید که اکثر روایات این سوره مسند می باشند.

واژگان کلیدی: سوره عنكبوت، تفسیر روایی، تفسیر البرهان ، تفسیر قمی ، تفسیر الدر المنثور، آسیب

شناسی، گونه

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه.....
۲	فصل اول: کلیات و مفاهیم.....
۳	۱.۱. بخش اول: الف) کلیات.....
۳	۱.۱.۱. بیان مسئله.....
۳	۲.۱.۱. ضرورت و اهداف.....
۴	۳.۱.۱. سوالات تحقیق.....
۴	۴.۱.۱. فرضیات تحقیق.....
۵	۵.۱.۱. پیشینه تحقیق.....
۵	۶.۱.۱. کلید واژگان.....
۶	ب) مفاهیم.....
۶	۷.۱.۱. تفسیر.....
۶	۱.۷.۱.۱. تعریف لغوی.....
۷	۲.۷.۱.۱. تعریف اصطلاحی (در نگاه مفسران).....
۹	۸.۱.۱. تعریف اثر.....
۹	۱.۸.۱.۱. تعریف لغوی.....
۹	۲.۸.۱.۱. تعریف اصطلاحی.....
۱۰	۳.۸.۱.۱. تعریف اثر در نظر دانشمندان و محدثان شیعه.....
۱۱	۴.۸.۱.۱. تعریف اثر در نظر محدثان عامه.....
۱۲	۹.۱.۱. تفسیر اثری.....

- ۲.۱. بخش دوم : مباحث اجمالی آیات سوره عنكبوت..... ۱۵
- ۱.۲.۱. فضیلت سوره..... ۱۵
- ۲.۲.۱. محتوای سوره..... ۱۵
- ۳.۲.۱. وجه تسمیه..... ۱۶
- ۴.۲.۱. عدد آیات:..... ۱۶
- ۵.۲.۱. سبب نزول..... ۱۶
- ۶.۲.۱. ارتباط با سوره قبل در مصحف:..... ۱۷
- ۷.۲.۱. ارتباط با سوره ما بعد در مصحف (ارتباط با سوره روم)..... ۱۸
- ۸.۲.۱. شخصیت کل آیات سوره عنكبوت (آیات ۱-۳۵)..... ۱۹
- ۹.۲.۱. خطوط اساسی سوره:..... ۲۰
- ۱.۹.۲.۱. نظر علامه طباطبایی:..... ۲۰
- ۲.۹.۲.۱. نظر احمد مصطفی مراغی:..... ۲۰
- ۳.۹.۲.۱. نظر ابن عاشور..... ۲۱
- ۴.۹.۲.۱. نظر سید قطب..... ۲۱
- ۵.۹.۲.۱. نظر مختار:..... ۲۲
- ۱۰.۲.۱. شخصیت سوره:..... ۲۲
- ۱۱.۲.۱. مکی و مدنی بودن..... ۲۲
- ۱۲.۲.۱. لطایف سوره:..... ۲۳
- فصل دوم: اهم مباحث روایی آیات..... ۲۵
- بخش اول: اهم مباحث روایی آیات..... ۲۶
- ۱.۳. آیه ۱ و ۲: آزمایش الهی یک سنت جاویدان..... ۲۶
- ۱.۱.۳. تفاسیر ماثور :..... ۲۶

- ۳۰.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۱.۳
- ۳۰.....بیان امتحان الهی.....۲.۳.آیه ۳-.....۲.۳
- ۳۱.....تفاسیر ماثور.....۱.۲.۳
- ۳۲.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۲.۳
- ۳۲.....تهدید کافران و گناهکاران.....۳.۳.آیه ۴-.....۲.۳
- ۳۳.....تفاسیر ماثور.....۱.۳.۳
- ۳۴.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۳.۳
- ۳۴.....برنامه های مومنان و اندرز آن ها.....۴.۳.آیه ۵-.....۲.۳
- ۳۴.....تفاسیر ماثور.....۱.۴.۳
- ۳۵.....جمع بندی تفاسیر :.....۲.۴.۳
- ۳۶.....جهاد با هوای نفس و مبارزه با دشمنان سر سخت به سود خود انسان.....۵.۳.آیه ۶-.....۲.۳
- ۳۶.....تفاسیر ماثور.....۱.۵.۳
- ۳۷.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۵.۳
- ۳۷.....حقیقت جهاد.....۶.۳.آیه ۷-.....۲.۳
- ۳۷.....تفاسیر ماثور.....۱.۶.۳
- ۳۷.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۶.۳
- ۷.۳.آیه هشتم و نهم-برترین توصیه نسبت به پدر و مادر و حقیقتی که در مورد صالحان بیان داشت را تاکید کرد.....۳۸
- ۳۸.....تفاسیر ماثور.....۱.۷.۳
- ۴۱.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۷.۳
- ۴۱.....«منافقان در پیروزی شریکند اما در مشکلات نه».....۸.۳.آیه ۱۰-.....۲.۳
- ۴۲.....تفاسیر ماثور.....۱.۸.۳

- ۴۲.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۸.۳
- ۴۳.....آیه ۱۱ و ۱۲ - یک نمونه از منطق های سست و بی پایه مشرکان.....۹.۳
- ۴۳.....تفاسیر ماثور.....۱.۹.۳
- ۴۴.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۹.۳
- ۴۵.....۱۰.۳. جزای عمل منافقان.....
- ۴۵.....تفاسیر ماثور.....۱.۱۰.۳
- ۴۶.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۱۰.۳
- ۴۶.....آیه ۱۴ - اشاره به سرگذشت نوح و ابراهیم - در راه دعوت حق خسته نشوید.....۱۱.۳
- ۴۶.....تفاسیر ماثور.....۱.۱۱.۳
- ۴۸.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۱۱.۳
- ۴۸.....آیه ۱۶ و ۱۵ - ابراهیم قومش را به خدا یگانه می خواند.....۱۲.۳
- ۴۸.....تفاسیر ماثور.....۱.۱۲.۳
- ۴۹.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۱۲.۳
- ۴۹.....آیه ۱۷ - دلایل ابراهیم بر بطلان بت پرستی.....۱۳.۳
- ۴۹.....تفاسیر ماثور.....۱.۱۳.۳
- ۵۰.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۱۳.۳
- ۵۱.....آیه ۱۸ - تهدید ابراهیم.....۱۴.۳
- ۵۱.....تفاسیر ماثور.....۱.۱۴.۳
- ۵۲.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۱۴.۳
- ۵۲.....آیه ۱۹ - ذکر معاد توسط ابراهیم - سیرانفسی.....۱۵.۳
- ۵۲.....تفاسیر ماثور.....۱.۱۵.۳
- ۵۳.....جمع بندی تفاسیر.....۲.۱۵.۳

- ۱۶.۳. آیه ۲۰ - سیر آفاقی در مساله معاد - جهانگردی (سیر در زمین) ۵۳
- ۱.۱۶.۳. تفاسیر ماثور ۵۳
- ۲.۱۶.۳. جمع بندی تفاسیر ۵۴
- ۱۷.۳. آیه ۲۱ - رحمت و عذاب در معاد ۵۴
- ۱.۱۷.۳. تفاسیر ماثور : ۵۴
- ۲.۱۷.۳. جمع بندی تفاسیر ۵۵
- ۱۸.۳. آیه ۲۴ و ۲۳ و ۲۲ - طرز پاسخ مستکبران به ابراهیم ۵۵
- ۱.۱۸.۳. تفاسیر ماثور ۵۵
- ۲.۱۸.۳. جمع بندی تفاسیر ۵۷
- ۱۹.۳. آیه ۲۶ و ۲۵ - نجات ابراهیم از آتش به لطف الهی و اشاره به ایمان لوط و هجرت ابراهیم ۵۷
- ۱.۱۹.۳. تفاسیر ماثور ۵۸
- ۲.۱۹.۳. جمع بندی تفاسیر ۶۰
- ۲۰.۳. آیه ۲۷ - پاداش ابراهیم ۶۰
- ۱.۲۰.۳. تفاسیر ماثور ۶۱
- ۲.۲۰.۳. جمع بندی تفاسیر ۶۱
- ۲۱.۳. آیه ۲۸ و ۲۹ و ۳۰ - اشاره به عمل زشت همجنس گرایی ۶۲
- ۱.۲۱.۳. تفاسیر ماثور : ۶۲
- ۲.۲۱.۳. جمع بندی تفاسیر ۶۴
- ۲۲.۳. آیه ۳۱ - سرنوشت آلودگان، مستجاب شدن دعای لوط ۶۵
- ۱.۲۲.۳. تفاسیر ماثور ۶۶
- ۲.۲۲.۳. جمع بندی تفاسیر ۶۶

- ۶۶.....۲۳.۳ آیه ۳۲- دلسوزی ابراهیم (ع) برای قوم لوط
- ۶۷.....۱.۲۳.۳ تفاسیر ماثور
- ۶۷.....۲.۲۳.۳ جمع بندی تفاسیر
- ۶۷.....۲۴.۳ آیه ۳۳- دلتنگی لوط
- ۶۸.....۱.۲۴.۳ تفاسیر ماثور
- ۶۸.....۲.۲۴.۳ جمع بندی تفاسیر
- ۶۹.....۲۵.۳ آیه ۳۴- فرو فرستادن عذاب برای آن شهر به خاطر گناهی که کرده بودند
- ۶۹.....۱.۲۵.۳ تفاسیر ماثور
- ۶۹.....۲.۲۵.۳ جمع بندی تفاسیر
- ۶۹.....۲۶.۳ آیه ۳۵- قرار دادن آن شهر بعنوان بینه برای مردم
- ۶۹.....۱.۲۶.۳ تفاسیر ماثور
- ۷۰.....۲۷.۳ نتیجه گیری
- ۷۱..... فصل سوم: گونه شناسی و آسیب شناسی روایات سوره عنکبوت
- ۷۲.....۱.۳ بخش اول: گونه شناسی روایات سوره عنکبوت
- ۷۳.....۱.۱.۳ درآمد
- ۷۴.....۲.۱.۳ سوره شناخت
- ۷۶.....۳.۱.۳ تفسیری
- ۸۳.....۴.۱.۳ جری و تطبیق
- ۸۳.....۵.۱.۳ نتیجه گیری
- ۸۴.....۲.۳ بخش دوم: آسیب شناسی روایات سوره عنکبوت
- ۸۴.....۱.۲.۳ درآمد
- ۸۷.....۲.۲.۳ آیه اول و دوم

- ۸۷.....تفسیر مجمع البیان ۱.۲.۲.۳
- ۸۷.....ارزیابی سند: ۲.۲.۲.۳
- ۸۷.....تفسیر مجمع البیان ۳.۲.۲.۳
- ۸۷.....ارزیابی سند: ۴.۲.۲.۳
- ۸۸.....تفسیر صافی ۵.۲.۲.۳
- ۸۸.....ارزیابی سند: ۶.۲.۲.۳
- ۸۸.....تفسیر الدر المنثور: ۷.۲.۲.۳
- ۸۹.....ارزیابی سند: ۸.۲.۲.۳
- ۸۹.....تفسیر البرهان: ۹.۲.۲.۳
- ۸۹.....ارزیابی سند: ۱۰.۲.۲.۳
- ۹۰.....تفسیر البرهان: ۱۱.۲.۲.۳
- ۹۰.....ارزیابی سند: ۱۲.۲.۲.۳
- ۹۰.....آیه ۳- ۳.۲.۳
- ۹۰.....تفسیر البرهان: ۱.۳.۲.۳
- ۹۱.....ارزیابی سند: ۲.۳.۲.۳
- ۹۱.....آیه چهارم ۴.۲.۳
- ۹۱.....تفسیر برهان: ۱.۴.۲.۳
- ۹۱.....ارزیابی سند: ۲.۴.۲.۳
- ۹۱.....آیه نهم ۵.۲.۳
- ۹۱.....تفسیر البرهان ۱.۵.۲.۳
- ۹۱.....ارزیابی سند: ۲.۵.۲.۳
- ۹۲.....السید الرضی فی (الخصائص): ۳.۵.۲.۳

- ۹۲.....ارزیابی سند: ۴.۵.۲.۳
- ۹۲.....تفسیر امام حسن عسگری: ۵.۵.۲.۳
- ۹۲.....تفسیر امام حسن عسگری: ۶.۵.۲.۳
- ۹۳.....ارزیابی سند: ۷.۵.۲.۳
- ۹۳.....تفسیر امام حسن عسگری: ۸.۵.۲.۳
- ۹۳.....ارزیابی سند: ۹.۵.۲.۳
- ۹۴.....بررسی اعتبار احادیث کتاب تفسیر منسوب به امام حسن عسگری: ۱۰.۵.۲.۳
- ۹۵.....سیزدهم آیه: ۶.۲.۳
- ۹۵.....کتاب الدر المنثور: ۱.۶.۲.۳
- ۹۶.....ارزیابی سند: ۲.۶.۲.۳
- ۹۶.....چهاردهم آیه: ۷.۲.۳
- ۹۶.....تفسیر البرهان: ۱.۷.۲.۳
- ۹۶.....ارزیابی سند: ۲.۷.۲.۳
- ۹۶.....آیه ۲۶-۲۵: ۸.۲.۳
- ۹۶.....تفسیر البرهان: ۱.۸.۲.۳
- ۹۶.....ارزیابی سند: ۲.۸.۲.۳
- ۹۶.....تفسیر البرهان: ۳.۸.۲.۳
- ۹۷.....ارزیابی سند: ۴.۸.۲.۳
- ۹۷.....تفسیر البرهان: ۵.۸.۲.۳
- ۹۷.....ارزیابی سند: ۶.۸.۲.۳
- ۹۷.....تفسیر البرهان: ۷.۸.۲.۳
- ۹۸.....ارزیابی سند: روایت: ۸.۸.۲.۳

۹۸	.....آیه بیست و نهم و سی ام.....
۹۸	.....تفسیر الدر المنثور ذیل این آیه آمده:
۹۸	.....ارزیابی سند:
۹۹	.....التهدیب :
۹۹	.....ارزیابی سند:
۹۹	.....تفسیر البرهان :
۱۰۰	.....ارزیابی سند:
۱۰۰	.....آیه سی و یکم.....
۱۰۰	.....تفسیر المیزان :
۱۰۰	.....ارزیابی سند:کافی.....
۱۰۱	.....فصل چهارم: آموزه ها و پیامهای هدایتی سوره عنکبوت.....
۱۰۲	.....۱.۴. آموزه هایی از سوره عنکبوت.....
۱۰۲	.....۱.۱.۴. درآمد.....
۱۰۲	.....۲.۱.۴. آموزه های اعتقادی:.....
۱۰۲	.....۱.۲.۱.۴. آزمایش یک سنت جاویدان و عمومی (آیه ۲ و ۳).....
۱۰۴	.....۲.۲.۱.۴. اسباب آزمایش از نظر قران.....
۱۰۶	.....۳.۲.۱.۴. نتیجه گیری.....
۱۰۶	.....۴.۲.۱.۴. لزوم درس گیری از تاریخ در جهت هدایت انسان (آیه ۱۹ و ۲۰).....
۱۰۷	.....۵.۲.۱.۴. عنایت ویژه پروردگار به صالحین (آیه ۲۷).....
۱۰۸	.....۳.۱.۴. آموزه های اخلاقی و تربیتی.....
۱۰۸	.....۱.۳.۱.۴. اندرز به مومنان (آیات ۴-۵).....
۱۰۹	.....۲.۳.۱.۴. احسان به پدر و مادر.....

- ۱۱۰ .....۳.۳.۱.۴. صبر و پایداری در راه حق (آیه ۱۴ و ۱۵).....
- ۱۱۰ .....۴.۳.۱.۴. تقبیح عمل زشت همجنس گرایی (آیه ۲۸-۲۹).....
- ۱۱۱ .....۴.۱.۴. آموزه های اجتماعی.....
- ۱۱۱ .....۱.۴.۱.۴. جهاد نتیجه بخش برای مجاهد (آیه ۷).....
- ۱۱۲ .....۲.۴.۱.۴. بهره سلوک اجتماعی انبیاء (آیه ۲۶).....
- ۱۱۲ .....۳.۴.۱.۴. حقیقتی که در مورد صالحان بیان داشت تاکید و تکرار کرد (آیه ۹).....
- ۱۱۲ .....۵.۱.۴. نتیجه گیری:.....
- ۱۱۳ .....فصل پنجم: نتیجه ها و پیشنهادها.....
- ۱۱۴ .....۱.۵. نتیجه ها و پیشنهاد ها.....
- ۱۱۶ .....فصل ششم: نمودارها.....
- ۱۱۷ .....نمودار فراوانی روایات تفسیری ذیل آیات ۱-۳۵ در تفاسیر ماثور سوره عنکبوت.....
- ۱۱۸ .....گونه های روایات تفسیری سوره عنکبوت به ترتیب فراوانی ۲-الف).....
- ۱۱۹ .....نمودار گونه شناسی روایات تفسیری سوره عنکبوت (نمودار شماره ۲-ب).....
- ۱۲۰ .....نمودار فراوانی آموزه های هدایتی سوره عنکبوت (نمودار شماره ۳).....
- ۱۲۱ .....منابع و ماخذ:.....
- ۱۲۵ .....پیوست ها.....

مقدمه

قرآن کریم برترین معجزه پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد(صلی الله علیه و آله) کتابی آسمانی و هدایت بخش برای تمام جهانیان است. از همان روزگار نزول آیات قرآن پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) خود شخصاً به تفسیر و تبیین آنها همت گماشته و اصحاب و یاران خود را ترغیب و تشویق بدان می کردند. ائمه اطهار (علیهم السلام) داناترین و فهیم ترین افراد نسبت به قرآن در تفسیر قرآن نیز پوینده ی راه و مکتب پیامبر (صلی الله علیه و آله) بوده و با روایات و بیانات خود مردم را به فیض عظیم در فهم قرآن رسانده اند.

بی گمان صحیح ترین و استوارترین تفسیر از قرآن کریم، تفسیری است که در کلام و بیان آورنده آن و اهل بیت عصمت و طهارتش تجلی کرده و ظهور یافته است. چرا که معصومان (علیهم السلام) داناترین و آگاه ترین افراد نسبت به معارف قرآنی هستند. دانشمندان و مفسرانی دوراندیش و آگاه به این نکته از دیرباز و از کهن ترین روزگاران روایات صادره از این بزرگترین عالمان قرآنی را در تفسیر و تبیین آیات قرآن گردآورده و در مجموعه هایی سامان داده اند. بدین طریق تفاسیر اثری بر پایه کلام معصومین (علیهم السلام) شکل گرفته و در دورانهای مختلف به جامعه عرضه شده است. با یک نگاه اجمالی به تفاسیر موجود اثری به نکاتی پی خواهیم برد از جمله:

۱- تفاسیر اثری موجود، عمدتاً در قالب گزارش روایات سامان یافته اند بدین صورت که در ذیل هر آیه ای روایات مربوط به آیه را به ترتیب به همان شکل روایت (سند و متن) فقط نقل کرده اند و متنی روان و تفسیری مبتنی بر روایات به نگارش در نیاورده اند. (بعضاً تفاسیر متاخرتر نظیر برهان، دسته بندی های موضوعی نیز ارائه داده، اما باز هم ذیل هر موضوع فقط به نقل روایات پرداخته است).

۲- تفاسیر اولیه اثری نظیر قمی صرفاً روایاتی را که در آنها و یا عبارتی از آیه به کار رفته است و یا روایاتی را که مستقیماً و در ذیل آیه مورد نظر آمده اند روایت تفسیری تلقی کرده در تفاسیر خود نقل کرده اند و روایات مرتبط به آیه و هم موضوع با آن را که هیچ اشاره ای به آیه ندارد. گردآوری نکرده اند. البته تفاسیر متاخرتر نظیر صافی، برهان از این انحصار بیرون آمده، روایات هم موضوع و مرتبط با آیه را هم در تفاسیر خود استفاده کرده اند. در این پایان نامه برآنیم که به تفسیر روایی سوره عنکبوت پردازیم.

فصل اول:
کلیات و مفاهیم

۱.۱. بخش اول: الف) کلیات

۱.۱.۱. بیان مسئله

درباره قرآن کریم ، تفسیرها و گرایشهای تفسیری مختلفی وجود دارد و یکی از این عرصه ها، تفسیر اثری می باشد. و نقطه ی قابل توجه در تفاسیر اثری موجود این است که صاحبان این تفاسیر در کتب خود صرفاً به نقل و جمع آوری احادیث تفسیری و بعضاً دسته بندی و موضوع بندی همین احادیث گردآوری شده ، اکتفا نموده و بر اساس روایات موجود به ارائه تفسیر روایی و انعکاس پیامهای آیه ، نپرداخته اند. از این رو ما در این پژوهش سعی داریم بر اساس روایات تفسیری موجود در تفاسیر ماثور (و همچنین روایات دیگر مرتبط با موضوع آیه که در منابع حدیثی یافت می شود) به فهم آیه نایل آمده و تفسیری روایی را از آیات ارائه دهیم، و با توجه به وجود تفاسیر روایی مختلف و امکان آمیخته شدن این تفاسیر با هم، یک سری مشکلات در سر راه وجود دارد که در صدد حل آن هستیم.

۲.۱.۱. ضرورت و اهداف

بی شک استوارترین، خالص ترین و صحیح ترین تفسیر از قرآن، تفسیری است که در بیان و کلام معصومین (علیهم السلام) تجلی کرده، ظهور و بروز یافته است. چرا که پیامبر (صلی الله علیه واله) داناترین و آگاه ترین افراد به قرآن هستند. از این رومراجعه به روایات موجود از معصومین (علیهم السلام) در باب آیه، اعتبار سنجی و بررسی سندی و متنی آنها در راستای نیل به بهترین و صحیح ترین درک از آیات قرآنی ضرورتی انکارناپذیر است.

از اهداف این تحقیق میتوان به موارد ذیل اشاره نمود.

۱. ارائه ی تفسیری مبتنی بر روایات از سوره عنکبوت
۲. تاکید و یا اهمیت بخشی به نقشی که روایات در فهم و تفسیر قران می توانند ایفا کنند.
۳. نیل به منظور و مراد آیات از طریق روایات معصومین (علیهم السلام)
۴. گامی نوین در زمینه تفسیر اثری شیعه.

۳.۱.۱. سوالات تحقیق

- ۱- شخصیت سوره عنکبوت و مفهوم اولیه و کلی ایات سوره عنکبوت چیست؟ (با تاکید بر معناساختی مفردات و مفهوم ظاهری ایات)
- ۲- مفاهیم روایات تفسیری با مفهوم اولیه ایات سوره عنکبوت چه تناسبی دارند؟ (تبیین وجوه اشتراک و انطباق)
- ۳- چند درصد از روایات تفسیری سوره عنکبوت دچار آسیب محتوایی است و آسیبهای محتمل کدام است؟
- ۴- پیامهای مورد تاکید در روایات تفسیری سوره عنکبوت کدام است؟ (استخراج آموزه های هدایتی سوره)

۴.۱.۱. فرضیات تحقیق

۱. سوره عنکبوت به موضوعاتی چون امتحان انسانها، تحلیل وضعیت منافقان و ذکر سرنوشت پیامبران الهی و مباحثی پیرامون توحید است.
۲. روایات این سوره به تبیین مفهومی آیات، بیان معانی واژگان و جری و تطبیق و تاویل پرداخته است.
۳. درصد کمی از ایات دچار آسیب محتوایی هستند و آسیبهای محتمل عبارتند از وجود روایات غیر تفسیری، وجود روایات ضعیف در منابع تفسیری و استفاده از منابع غیر اسلامی (اسرائیلیات)
۴. بدون شک، بحثهای مهم توحیدی این سوره و برنامه های سازنده ی عملی که در این سوره ارائه شده کافی است که هر انسانی را که اهل اندیشه و عمل است به بهشت جاویدان سوق دهد.